

Sygn. akt II UK 129/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku „P.” Sp. z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W.
z udziałem zainteresowanej A. B.
o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 maja 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 6 października 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

uchyla zaskarżony wyrok w punktach I oraz V i przekazuje w tym zakresie sprawę Sądowi Apelacyjnemu [...] do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 lipca 2013 r., znak [...] Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. (organ rentowy) odmówił wydania „P.” Sp. z o.o. (powód)

zaświadczenia, dotyczącego ustawodawstwa właściwego, potwierdzającego, że A.B. (zainteresowana) w okresie wykonywania pracy na terytorium Francji od 1 lipca 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. podlegała polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł powód, zaskarżając ją w całości. Wyrokiem z 8 grudnia 2014 r., VIII U [...] Sąd Okręgowy we W. oddalił odwołanie powoda i obciążył go kosztami postępowania.

W wyniku apelacji powoda Sąd Apelacyjny [...] wyrokiem z 6 października 2016 r., III AUa [...] zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu wydanie zaświadczenia potwierdzającego, że zainteresowana podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. w czasie wykonywania pracy na terytorium Francji oraz obciążył organ rentowy kosztami postępowania.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że obroty powoda i liczba zatrudnionych w kraju pracowników są porównywalne z wartościami tych wskaźników, realizowanych przez firmę za granicą. Co więcej podczas całego okresu oddelegowania zainteresowanej zachowany został bezpośredni związek między powodem a zainteresowaną. Świadczy to o istnieniu po stronie powoda przesłanek warunkujących wydanie zaświadczenia A1 dla zainteresowanej, którym organ rentowy potwierdza objęcie pracownika delegowanego krajowym systemem ubezpieczeń społecznych. Zaświadczenie to musi obejmować cały okres umowy, dlatego też zasadne były żądania powoda zawarte w apelacji.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy, zaskarżając go w części obejmującej zmianę wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającej go decyzji organu rentowego w zakresie dotyczącym wydania zaświadczenia w stosunku do zainteresowanej i obciążenia organu rentowego kosztami postępowania.

Organ rentowy zarzucił naruszenie: 1) art. 83b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., dalej jako ustawa systemowa), oraz art. 11 ust. 2 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr

883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166, s. 1; dalej jako rozporządzenie 883/2004), art. 14 ust. 1 i art. 19 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 s. 1; dalej rozporządzenie 987/2009.) w związku z art. 67 ust. 3 w związku z art. 3 ust. 2 pkt 5 art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. Nr 164, poz. 1027 ze zm., dalej jako ustawa o świadczeniach zdrowotnych) przez ich wykładnię i zastosowanie w wyniku, której nie zasadnie przyjęto, że istnieją podstawy prawne i faktyczne do wydania zaświadczenia potwierdzającego, że zainteresowana w niniejszej sprawie w spornych okresach podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych mimo, że zainteresowana bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia w „P.” Sp. z o.o. nie podlegała ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego tj. ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma powodowa spółka, albowiem ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanej zgłoszonej jako członek rodziny od dnia 5 sierpnia 2009 r. zostało przerwane zatrudnieniem od 27 czerwca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r., brak ponownego zgłoszenia jako członek rodziny, co spowodowało z kolei naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy systemowej przez niezasadne objęcie zainteresowanej ubezpieczeniami społecznymi jako pracownika na terenie Polski; 2) art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy apelacyjnej, który to wskazywał, iż zainteresowana nie spełnia warunku określonego w art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/2009, czyli bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia u powoda nie podlegała ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego; 3) art. 382 k.p.c. przez nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny całości materiału dowodowego zebranego w sprawie i bezpodstawnym oparciu wyroku jedynie na ustaleniu, że powód w spornym okresie prowadziła normalną działalność na terenie Polski w związku, z czym uznano za zasadne wydanie zaświadczenia potwierdzającego, iż zainteresowana w okresach spornych podlega

ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, podczas gdy całość materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji jak i w postępowaniu apelacyjnym nakazywała poczynienie ustaleń odmiennych, wskazujących, iż z uwagi na brak przesłanek prawnych i faktycznych leżących po stronie zainteresowanej, czyli braku podlegania ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia u powoda wydanie przedmiotowego zaświadczenia A1 jest niezasadne.

Organ rentowy wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Wniósł także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego okazała się uzasadniona. Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/2009 warunkiem dalszego podlegania ustawodawstwu państwa, w którym pracodawca prowadzi normalnie swoją działalność, przez osobę delegowaną przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego, jest podleganie ustawodawstwu tego pierwszego państwa przed rozpoczęciem zatrudnienia u pracodawcy delegującego. Zgodnie zaś z pkt 1 akapit 4 Decyzji A2, warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli dana osoba podlega przez co najmniej miesiąc ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma swoją siedzibę. Krótsze okresy wymagać będą indywidualnej oceny w konkretnych przypadkach, z uwzględnieniem wszelkich innych występujących czynników.

Decyzja organu rentowego, wydana w odniesieniu do zainteresowanej A. B., opierała się na dwóch podstawach. Zgodnie z pierwszą z nich, wokół której skoncentrowało się postępowanie sądowe i ustalenia dokonane przez Sąd drugiej instancji, pracodawca delegujący nie prowadził normalnie swojej działalności gospodarczej na terytorium Polski. Natomiast drugą podstawą wydania decyzji

odmownej w odniesieniu do zainteresowanej, której nie rozważał Sąd drugiej instancji, nie czyniąc w tym zakresie żadnych ustaleń, było niepodleganie zainteresowanej nieprzerwanie przez miesiąc ustawodawstwu polskiemu. Tym samym niespełniony został warunek delegowania określony w art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/2009.

Sąd Apelacyjny, zmieniając wyrok Sądu pierwszej instancji w zakresie dotyczącym zainteresowanej, poprzestał na analizie przesłanki prowadzenia przez pracodawcę delegującego normalnej działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej, powielając błędne stanowisko Sądu pierwszej instancji jakoby wyłączną podstawą odmowy wydania zaświadczenia w odniesieniu do zainteresowanej była kwestia niespełnienia przez płatnika warunku prowadzenia działalności w Polsce w znaczne części. Sąd drugiej instancji nie ustalił, czy zainteresowana podlegała polskiemu ustawodawstwu w zakresie wymaganym przez art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/2009. Jak wyjaśniono w wyroku Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2018 r., II UK 650/16 (niepublikowany), podleganie ustawodawstwu państwa członkowskiego bezpośrednio przed rozpoczęciem delegowania do pracy w innym państwie Unii Europejskiej oznacza podleganie ubezpieczeniu społecznemu w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) lub podleganie systemowi zabezpieczenia społecznego obejmującego ubezpieczenia zdrowotne, chorobowe, z tytułu bezrobocia oraz prawa do świadczeń rodzinnych (art. 14 ust. 1 rozporządzenia 987/09 w związku z art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/04). Tym samym powołany przepis rozporządzenia 987/2009 został zastosowany przez Sąd drugiej instancji do nieustalonego w sprawie stanu faktycznego, co uzasadniało uwzględnienie skargi organu rentowego i uchylenie zaskarżonego wyroku.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.